

תורה ושרח

בראשית

ויצא

ויעקב מאת פני יצחק אביו
 לא ועשו אחיו בא מצידו: ויעש
 גם-הוא מטעמים ויבא לאביו
 ויאמר לאביו יקם אבי ואכל
 מציד בנו בעבר תברכני נפשה:
 לב ויאמר לו יצחק אביו מי-אתה
 ויאמר אני בנה בכרה עשו:
 לד ויחרד יצחק חרדה גדלה עד-
 מאד ויאמר מי-אפוא הוא
 הצד-ציד ויבא לי ואכל מכל
 בטרם תבוא ואברכהו גם-
 לו ברוך יהיה: כשמע עשו את-
 דברי אביו ויצעק צעקה גדלה
 ומרה עד-מאד ויאמר לאביו
 לה ברכני גם-אני אבי: ויאמר בא
 אחיה במרמה ויקח ברכתה:
 לו ויאמר הכי קרא שמו יעקב
 ויעקבני זה פעמים את-בכרתי
 לקח והנה עתה לקח ברכתי
 ויאמר הלא-אצלת לי ברכה:
 לו ויען יצחק ויאמר לעשו הן
 גביר שמתיו לך ואת-כל-אחיו
 נתתי לו לעבדים ודגן ותירש
 סמכתיו ולכה אפוא מה
 לח אעשה בני: ויאמר עשו אל-
 אביו הברכה אחת הוא-לך
 אבי ברכני גם-אני אבי וישא
 לו עשו קלו ויבך: ויען יצחק
 אביו ויאמר אליו הנה משמני
 הארץ יהיה מושבה ומטל

מ השמים מעל: ועל-חרבה
 תחיה ואת-אחיה תעבד והיה
 כאשר תריד ופרקת עלו מעל
 מא צוארה: וישטם עשו את-
 יעקב על-הברכה אשר ברכו
 אביו ויאמר עשו בלבו יקרבו
 ימי אבל אבי ואהרגה את-
 מב יעקב אחי: ויגד לרבקה את-
 דברי עשו בנה הגדל ותשלח
 ותקרא ליעקב בנה הקטן
 ותאמר אליו הנה עשו אחיה
 מג מתנחם לך להרגה: ועתה בני
 שמע בקלי וקום ברח-לך אל-
 מד לבן אחי חרנה: וישבת עמו
 ימים אחדים עד אשר-תשוב
 מה חמת אחיה: עד-שוב אף-
 אחיה ממה ושכח את אשר-
 עשית לו ושלחתי ולקחתיך
 משם למה אשכל גם-שניכם
 מו יום אחד: ותאמר רבקה אל-
 יצחק הצתי רחמי מפני בנות
 חת אם-לקח יעקב אשה
 מבנות-חת כאלה מבנות
 כחא הארץ למה לי חיים: ויקרא
 יצחק אל-יעקב ויברך אתו
 ויצוהו ויאמר לו לא-תקח
 נ אשה מבנות כנען: קום לך
 פדנה ארם ביתה בתואל אבי
 אמה וקח-לך משם אשה
 ג מבנות לבן אחי אמה: ואל שדי

יברך אתך ויפרך וירבה והיית
 ד לקהל עמים: ויתן-לך את-
 ברכת אברהם לך ולזרעה
 אתך לרשתה את-ארץ מגריך
 אשר-נתן אלהים לאברהם:
 ה וישלח יצחק את-יעקב וילך
 שבועי פדנה ארם אל-לבן בן-בתואל
 הארמי אחי רבקה אם יעקב
 וועשו: וירא עשו כי-ברך יצחק
 את-יעקב ושלח אתו פדנה
 ארם לקחת-לו משם אשה
 בברכו אתו ויצו עליו לאמר
 לא-תקח אשה מבנות כנען:
 ז וישמע יעקב אל-אביו ואל-
 ח אמו וילך פדנה ארם: וירא
 עשו כי רעות בנות כנען בעיני
 ט יצחק אביו: וילך עשו אל-
 ושמעאל ויקח את-מחלת
 בת-ישמעאל בן-אברהם
 אחות נביות על-נשיו לו
 לאשה:

ויצא יעקב מבאר שבע ס
 וילך חרנה: ויפגע במקום
 וילן שם כי-בא השמש
 ויקח מאבני המקום וישם
 מראשתיו וישכב במקום
 יב ההוא: ויחלם והנה סלם מצב
 ארצה וראשו מגיע השמימה
 והנה מלאכי אלהים עלים
 יג וירדים בו: והנה יהוה נצב

ג'צב אכוך מינך וינסא אלא אלדי צניעית לו ואבעת ואכדך מן תם אליש אעדס איצא תנינכון יום ואחיד: 46. ותאמר - וקאלית רבקה אלא יצחק כריהית פי חיאתי מן קדאם בנאת חת אנכאן אכיד יעקוב אמרה מן בנאת חת כי הדולי מן בנאת אלארץ אליש לי חיא:

כח

1. ויקרא - ונדא יצחק אלא יעקוב וברך אלו ווצהו וקאל לו לם תאכוד אמרה מן בנאת כנען: 2. קום מצי לפדן ארם בית בתואל אבו אמך וכוד לך [אמרה] מן תם מן בנאת לבן אבו אימך: 3. זאל - וטייק אלכאפי יברך אלך וינמך ויכתרך ותכון לגוק אלאומם: 4. ויתן - ויעטי לך אלא ברכית אברהים לך ולנסלך מעך ליורדתך אלא ארץ מסכנך אלדי עטא אלרב לאברהים: 5. וישלח - ובעת יצחק אלא יעקוב ומיצי לפדן ארם אלא לבן איבין בתואל אלארמי אבו רבקה אם יעקוב ועשו: 6. וירא - ונצר עשו אין ברך יצחק אלא יעקוב ובעת אלו לפדן ארם ליאכוד לו מן תם אמרה פי תבורכו אלו ווצא עליה קאיילא לם תאכוד אמרה מן בנאת כנען: 7. וישמע - וסימיע יעקוב מן אבו ומן אימו ומיצי לפדן ארם: 8. וירא - ונצר עשו אין רציית בנאת כנען פי חצרית יצחק אבו: 9. וילך - ומיצי עשו אלא ישמעאל ואכד אלא מחלת בינית ישמעאל איבין אברהים איכית נביות עלא נסונוו אלו לל אמרה:

10. ויצא - וכרג יעקוב מן ביר סאביע ומיצי לחרן: ויצא
11. ויפגע - וצדף פיל מכאן ובת תם אין גאבית אלשמס ואכד מן חגאר אלמכאן וגעל תחת ראסו וטגע פי דאליך אלמכאן: 12. ויחלם - וחילים והוודא סולם מנתיציב לל ארץ וראסו ואציל לנאתו אלסמא והוודא מלאייכת אלרב טאלעין ונזלין פי: 13. והנה - והוודא אללה מינתיציב עליה וקאל אנא אללה אלה אברהים אבוך ואילאה יצחק

יעקוב וכאן פקט כרוג כרג יעקוב מן ענד קידם יצחק אבו ועשו אבו איגא מן צידו: 31. ויעש - ועיניע איצא הוא טביך וגאב לאבו וקאל לאבו יקום אבי ויאכול מן צד בנו פי סבאב תברכני נפסך: 32. ויאמר - וקאל לו יצחק אבו מינו אינתה וקאל אנא בנך ביכרך עשו: 33. ויחדד - ונגעז יצחק געזיה עצימיה חיתא גדא וקאל מינו הלאן הוא אלצתאד ציד וגאב לי ואכלת מן אלגמיע קבל מא תיגי וברכתו איצא מברך יכון: 34. כשמע - כיסמוע עשו אלא כלאם אבו וצרך צרכה עצימיה ומירה חיתא גדא וקאל לאבו ברכני איצא אנא אבי: 35. ויאמר - וקאל איגא אכוך פיל חיליה ואכד ברכתך: 36. ויאמר - וקאל תחקיק סמא סמו יעקוב וגשני הדא מרתין אלא בכוריתו אכד והוודא הלאן אכד ברכתי וקאל הוולא מנעת לי ברכיה: 37. ויען - וגווב יצחק וקאל לעשו הוודא סיד געלתו לך ואלא גמיע אכוותו עטית לו לל עביד ומגל ועסיר סגדתו ואילך הלאן איש אצנע בני: 38. ויאמר - וקאל עשו אלא אבו אנכאן ברכיה וחדיה היא לך אבי בריכני איצא אנא אבי ורפע עשו צוטו וביכי: 39. ויען - וגווב יצחק אבו וקאל אליה הוודא מן כיר אלארץ יכון מגלסך ומן טל אלסמא מן פוק: 40. ועל - ועלא ציפך תעיש ואלא אכוך תכרום ויכון כאלדי תחכום ותפך נירו מן עלא ענקך: 41. וישטם - ועדא עשו אלא יעקוב עלא אלברכיה אלדי ברכו אבו וקאל עשו פי באלו יקרבו איאם חיזין אבי ואקתול אלא יעקוב אכי: 42. ויגד - ותכבר לרבקה אלא כלאם עשו בנה ליכביר ובעתית ונאדית ליעקוב בנה אלזגיר וקאל-ת- אליה הוודא עשו אכוך לאטי לך ליקתלך: 43. ועתה - והלאן בני סמע פי צוטי וקום הרוב לך אלא לבן אכי לחרן: 44. וישבת - ותגלוס מעו שהר זמאן חיתא אלדי תירגע חמיית אכוך: 45. עד - חיתא רגוע

36. ויעקבני - ב: ואתחזיאל - ורימה. אצלת - מנעת. ב: פצלת - הותרת. בעקבות ת"א (שבקת). רש"י: לשון הפרשה. וכן ראבי"ע: עובת לי אצלך. 40. חרבך - ב: סיפך, כנדרש. תריד - תשלוט, תמשול. ב: ויכון כאלדי יעדו בינינו מן כלם אלשריעא - והיה כאשר יעברו בניו על דברי התורה, כת"א (וידי כד יעברון בנוהי על פתגמי אוריתא). 42. מתנחם - אורב, בעקבות ת"א (כסין). ב: תרגם כמי שמקבל נחמה: סיתסלי, בעקבות רש"י: מתנחם הוא על הברכות בהריגתך, וכן תרגם גם אברהם בן הרמב"ם: מתנחם שרחה כמא בין אבי אבא דל, מתעז אי אנה יעזי נפסו ויסליהא בקתלך -

מתנחם פירושו כמו שניאר אבי אבא ז"ל, מתנחם כלומר שהוא מנחם את נפשו בהריגתך (עמ' פב). 44. ימים - חודש ימים. ב: איאם קליל - ימים מעטים, בעקבות ת"א (יומין ועירין), ורש"י: אחדים - מועטים. 46. אשכל - אאכד. ב: אתכל - אשכל.

כח

6. הארמי - ב: אלארמלי, ראה לעיל כה 18. 8. רעות - ב: רדייאת, כנדרש.

עליו ויאמר אני יהוה אלהי
אברהם אביך ואלהי יצחק
הארץ אשר אתה שכב עליה
לך אתננה ולזרעה: והיה זרעה
כעפר הארץ ופרצת ימה
וקדמה וצפנה ונגבה ונברכו
בה כל משפחת האדמה
ובזרעה: והנה אנכי עמך
ושמרתיה בכל אשר תלך
והשבתיך אל האדמה הזאת
כי לא אעזבך עד אשר אס-
עשיתי את אשר דברתי לך:
ויקץ יעקב משנתו ויאמר
אכן יש יהוה במקום הזה
ואנכי לא ידעתי: ויירא ויאמר
מה נורא המקום הזה אין זה
כי אם בית אלהים וזה שער
השמים: וישכם יעקב בבקר
ויקח את האבן אשר שם
מראשותיו וישם אתה מצבה
ויצק שמן על ראשה: ויקרא
את שם המקום ההוא בית-
אל ואולם לזו שם העיר
לראשנה: וידר יעקב נדר
לאמר אם יהיה אלהים עמדי
ושמרני בדרך הזה אשר אנכי
הולך ונתן לי לחם לאכל ובגד
ללבוש: ושבתו בשלום אל בית
אבי והיה יהוה לי לאלהים:
והאבן הזאת אשר שמתי

מצבה יהיה בית אלהים וכל
אשר תתן לי עשר אעשרנו
לך: וישא יעקב רגליו וילך
ארצה בני-קדם: וירא והנה
באר בשדה והנה שם שלשה
עודי-צאן רבצים עליה כי מן-
הבאר ההוא ישקו העדרים
והאבן גדלה על פי הבאר:
ונאספו שמה כל העדרים
וגללו את האבן מעל פי
הבאר והשקו את הצאן
והשיבו את האבן על פי
הבאר למקמה: ויאמר להם
יעקב אחי מאין אתם ויאמרו
מחרן אנחנו: ויאמר להם
הידעתם את לבן בן-נחור
ויאמרו ידענו: ויאמר להם
השלום לו ויאמרו שלום והנה
רחל בתו באה עם הצאן:
ויאמר הן עוד היום גדול לא-
עת האסף המקנה השקו
הצאן ולכו רעו: ויאמרו לא
נוכל עד אשר יאספו כל-
העדרים וגללו את האבן
מעל פי הבאר והשקינו הצאן:
ועודנו מדבר עמם ורחל באה
עם הצאן אשר לאביה כי
רעה הוא: והיו כאשר ראה
יעקב את רחל בת לבן אחי
אמו ואת צאן לבן אחי אמו

ויגש יעקב ויגל את האבן
מעל פי הבאר וישק את צאן
לבן אחי אמו: וישק יעקב
לרחל וישא את קלו ויבך:
ויגד יעקב לרחל כי אחי אביה
הוא וכי בן-רבקה הוא ותרוץ
ותגד לאביה: והיה כשמע לבן
את שמע יעקב בן-אחותו
וירץ לקראתו ויחבק-לו
וינשק-לו ויביאהו אל ביתו
ויספר ללבן את כל הדברים
האלה: ויאמר לו לבן אך עצמי
ובשרי אתה וישב עמו חדש
ימים: ויאמר לבן ליעקב הכי-
אחי אתה ועבדתני חנם הגידה
לי מה משפרתה: וללבן שתי
בנות שם הגדלה לאה ושם
הקטנה רחל: ועיני לאה רפות
ורחל היתה יפת-תאר ויפת-
מראה: ויאהב יעקב את רחל
ויאמר אעבדך שבע שנים
ברחל בתך הקטנה: ויאמר
לבן טוב תתי אתה לך מתתי
אתה לאיש אחר שבה עמדי:
ויעבד יעקב ברחל שבע שנים
ויהיו בעיניו כימים אחדים
באהבתו אתה: ויאמר יעקב
אל לבן הבה את-אשתי כי
מלאו ימי ואבואה אליה:
ויאסף לבן את כל-אנשי

ערפנא: 6. ויאמר - וקאל ליהון אנכאן סלאם לו וקאלו סלאם והוודא רחל בינתו גאייה מע אלגנאם: 7. ויאמר - וקאל הוודא עאר אליום עעים לם וקת ינגימיע אלבוש סקו אלגנאם ומצו רעו: 8. ויאמרו - וקאלו לם ניגציר חיתא אלדי ינגימעו גמיע ליקטועה וידחבלו אלא אלחגאר מן עלא תים אלביר וניסקי אלגנאם: 9. עודנו - עאדו מכלים מעו ורחל איגית מע אלגנאם אלדי לאבוהא אין רעייה היא: 10. ויהי - וכאן כאלדי נצר יעקוב אלא רחל בינית לבן אכו אמו ואלא גנאם לבן אכו אמו ותקדם יעקוב ורחבל אלא אלחגאר מן עלא תים אלביר וסקא אלא גנאם לבן אכו אמו: 11. וישק - וקבל יעקוב לרחל ורפע אלא צוטו וביכי: 12. ויגד - וכבר יעקוב לרחל אין אכו אבוהא הוא ואין איבין רבקה הוא ורגדית וכברית לאבוהא: 13. ויהי - וכאן כיסמוע לבן אלא סמע יעקוב איבין אכתו ורגד למלאקיתו וענק לו וקבל לו וגאבו לביתו וחכא ללבן אלא גמיע אלכאלם הדוליי: 14. ויאמר - וקאל לו לבן פקט עצמי ולחמי אנתא וגלס מעו שהר זמאן: 15. ויאמר - וקאל לבן ליעקוב אנכאן תחקיק אכי אנתא וכדמתני בילש כאביר לי איש אגרתך: 16. וללבן תנתין בנאת איסים ליכביריה לאה ואיסיס זגיריה רחל: 17. ועיני - ועיון לאה רכוואת ורחל כאנית חסנית אלצורה וחסנית אלמנצר: 18. ויאהב - וחב יעקוב אלא רחל וקאל אכדמך סבע סנין פי רחל בינתך אלזגיריה: 19. ויאמר - וקאל לבן חסין אעטי ולך ליהא לך מן אעטי ליהא לרגול אכיר גלוס מעי: 20. ויעבד - וכדאם יעקוב פי רחל סבע סנין וכאנו פי חצירתו כי אייאם קלילין פי מחבתו ליהא: 21. ויאמר - וקאל יעקוב אלא לבן האת אלא זוגתי אין כימלו אייאם כידימתי ואגי אליהא: 22. ויאסף - וגמע לבן אלא גמיע ארגל אלמכאן וציניע צייפיה: 23. ויהי - וכאן פיל עישא ואכד אלא לאה בינתו וגאב ליהא אליה

אלארץ אלדי אנתא מטגיע עליהא לך אעטיהא ולנסלך: 14. והיה - ויכון נסלך כי טראב אלארץ ותנמא גרבי ושרקי ושמאלי וקיבלי ויתברכו פיך גמיע אטוואיף אלארץ ופי נסלך: 15. והנה - והוודא אנא מעך ואחפעך פי אלדי תימצי וארגעך אלא אלארץ האדי אין לם אתרכך חיתא אלדי אנכאן צניעית אלא אלדי כלמת לך: 16. וייקץ - ופק יעקוב מן נומתך < וקאל תחקיק מווגוד אללה פיל מכאן הדא ואנא לם עריפית: 17. ויירא - וכף וקאל איש לימכיף אלמכאן הדא ליס הדא פלאכין בית אלרב והאדא באב אלסמא: 18. וישכם - ובכר יעקוב פיל ציביח ואכד אלא אלחגאר אלדי געל תחת ראסו וגעל ליהא מצטביה ועכב זת על ראסהא: 19. ויקרא - וסמא אלא איסיס דאליך אלמכאן בית אל ופלאכין לוז איסיס אלקרייה לל אוולנייה: 20. וידר - ונדר יעקוב נידיר קאיילא אנכאן יכון אלרב מעי ויחפעני פי טריק הדא אלדי אנא מצי ויעטי לי טועאם ליאכול ותוב ליאלביס: 21. ושבתי - וארגע פי סלאם אלא בית אבי ויכון אללה לי לל רב: 22. והאבן - ואלחגאר האדי אלדי געלת מצטביה יכון בית אלרב וגמיע אלדי תעטי לי עיטיר אעשרו לך:

כט

1. וישא - ורפע יעקוב רגליה ומיצי ארץ בנין שרק: 2. וירא - ונצר והוודא ביר פיל חקליה והוודא תם תלאת קטועה גנאם ברכין עליהא אין מין דאליך אלביר יסקו ליקטועה ואלחגאר כביריה עלא תים אלביר: 3. ונאספו - וינגימעו תם גמיע ליקטועה וידחיבלו אלא אלחגאר מן עלא תים אלביר ויסקו אלא אלגנאם וירגעו אלא אלחגאר עלא תים אלביר למכנהא: 4. ויאמר - וקאל ליהון יעקוב אכוותי מנין אינתו וקאלו מן חרן ניחנא: 5. ויאמר - וקאל ליהון אנכאן עריפתו אלא לבן איבין נחור וקאלו

יונהרגזאן 1996, עמ' 90. ראוי לציין שיהודי עיראק תרגמו את הפועל העברי בפרק זה בשורש הארמי נגד'ר, כמו ת"א. ראה אבישור 1993, עמ' 15-16. 17. רכות - רכות, אך ב: היסנת - יפות, כת"א (יאין), וכן תרגם רס"ג: חסנתאן. והעיר אברהם בן הרטבי"ם: אלמתרגם ואלשארח ירון אן רכות צפה גמאל, ובחסב דלך לם יכן פיהא טסתחמנא סוי עינאהא - המתרגם (ת"א) והמפרש (רס"ג) סוכרים כי רכות תואר של יופי, ולפי זה לא היה כה איבר יפה חוץ מעיניה (עמ' 3). 21. ימי - ימי עבודתי. ב: אייאמי - ימי. ואבוהא - ב: ואדכול, וכן ב. 23. בערב - ב: פיל גירוב - נרדפים.

15. עמך - ב: בעורתך, כת"א (בסעדך). 16. ה' - ב: אווקר אללה - כבוד ה'. 17. בית אלהים וזה שער השמים - ב: בית מקדס אלרב, והדא בב קיבאל אלסמא - בית מקדש האלהים, וזה השער מול השמים. הסיום כת"א (ודין תרע קביל שטיא). 18. ויצק - וצכב = וסכב.

כט

3. וגללו - וכן בהמשך הפרק בפסוק 8. בפסוק 10, ויגל, תרגם אותו בשורש דחב"ל. הצורה התקנית בלהגי סוריה היא דעב"ל. ראה ברתלמי 1935, עמ' 240. וכן בלהגי לבנון. ראה פריחה 1947, עמ' 54. וכן בלהגי עיראק. ראה

כג המקום ויעש משתה: ויהי בערב ויקח את-לאה בתו ויבא אתה אליו ויבא אליה: ויתן לבן לה את-זלפה שפחתו ללאה בתו שפחה: ויהי בבקר והנה-הוא לאה ויאמר אל-לבן מה-זאת עשית לי הלא ברחל עבדתי עמך ולמה רמיתני: ויאמר לבן לא-יעשה כן במקומנו לתת הצעירה לפני הבכירה: מלא שבע זאת ונתנה לך גם-את-זאת בעבדה אשר תעבד עמדי עוד שבע-שנים אחרות: ויעש יעקב כן וימלא שבע זאת ויתן-לו את-רחל בתו לו לאשה: ויתן לבן לרחל בתו את-בלהה שפחתו לה לשפחה: ויבא גם אל-רחל ויאהב גם-את-רחל מלאה ויעבד עמו עוד שבע-שנים לא אחרות: וירא יהוה כי-שנואה לאה ויפתח את-רחמה ורחל עקרה: ותהר לאה ותלד בן ותקרא שמו ראובן כי אמרה כי-ראה יהוה בעניי כי עתה יאהבני אישי: ותהר עוד ותלד בן ותאמר כי-שמע יהוה כי-שנואה אנכי ויתן-לי גם-את-זה ותקרא שמו שמעון: ותהר עוד ותלד בן ותאמר עתה

הפעם ילדה אישי אלי כי-ילדתי לו שלשה בנים על-כן לה קרא-שמו לוי: ותהר עוד ותלד בן ותאמר הפעם אודה את-יהוה על-כן קראה שמו לא יהודה ותעמד מלדת: ותרא רחל כי לא ילדה ליעקב ותקנא רחל באחיה ותאמר אל-יעקב הבה לי בנים ואם-אין מתה אנכי: ויחר-אף יעקב ברחל ויאמר התחת אלהים אנכי אשר-מנע ממך פרי-בטן: ותאמר הנה אמתי בלהה בא אליה ותלד על-ברכי ואבנה גם-אנכי ממנה: ויתן-לו את-בלהה שפחתה לאשה ויבא אליה יעקב: ותהר בלהה וילד ליעקב בן: ותאמר רחל דנני אלהים וגם שמע בקלי ויתן-לי בן על-כן קראה שמו לוי: ותהר עוד ותלד בלהה שפחת רחל בן שני ליעקב: ותאמר רחל נפתולי אלהים ונפתלתי עם-אחתי גם-יכלתי ותקרא שמו נפתלי: ותרא לאה כי עמדה מלדת ותקח את-זלפה שפחתה ויתן אתה ליעקב לאשה: ותלד זלפה שפחת לאה ליעקב בן: ותאמר לאה בגד ותקרא את-

יב שמו גד: ותלד זלפה שפחת לאה בן שני ליעקב: ותאמר לאה באשרי כי אשרוני בנות רביעי יי ותקרא את-שמו אשר: וילד ראובן בימי קציר-חטים וימצא דודאים בשדה ויבא אתם אל-לאה אמו ותאמר רחל אל-לאה תני-נא לי מדודאי בנה: ותאמר לה המעט קחתך את-אישי ולקחת גם את-דודאי בני ותאמר רחל לכן ישכב עמך הלילה תחת דודאי בנה: ויבא יעקב מן-השדה בערב ותצא לאה לקראתו ותאמר אלי תבוא כי שכר שכרתיה בדודאי בני וישכב עמה בלילה הוא: וישמע אלהים אל-לאה ותהר ותלד ליעקב בן חמישי: ותאמר לאה נתן אלהים שכרי אשר-נתתי שפחתי לאישי ותקרא שמו יששכר: ותהר עוד לאה ותלד בן-ששי ליעקב: ותאמר לאה זבדני אלהים ואתי זבד טוב הפעם וזבלני אישי כי-ילדתי לו ששה בנים ותקרא את-שמו זבלון: ואחר ילדה בת ותקרא את-שמה דינה: ויזכר אלהים את-רחל וישמע אליה

ועטת לו אלא בלהה גריתהא לל אמרה ואיגא אליהא
 יעקוב: 5. ותהר - וחבלית בלהה וולדית ליעקוב איבין:
 6 ותאמר - וקאלית רחל שרעני אלרב ואיצא סימיע פי
 צוטי ועטא לי איבין עלא דאליך סמית סמו דן: 7. ותהר
 - וחבלית עאר וולדית בלהה גרית רחל איבין תאני
 ליעקוב: 8. ותאמר - וקאלית רחל קיביל אלרב צלאתי
 מע איכתי איצא גצירית וסמית סמו נפתלי: 9. ותרא -
 ונצרת לאה אין קטעית מן ליוולדיה ואכרית לאה זלפה
 גריתהא ועטת ליהא ליעקוב לל אמרה: 10. ותלד -
 וולדית זלפה גרית לאה ליעקוב איבין: 11. ותאמר -
 וקאלית לאה סאח אלכבת וסמית לאה סמו גד: 12. ותלד
 - וולדית זלפה גרית לאה איבין תאני ליעקוב:
 13. ותאמר - וקאלית לאה פי שכרני אין שכרוני ליבנת
 וסמית לאה סמו אשר: 14. וילך - ומיצי ראובן פי אייאם
 קציר אלחנטה ווגיד יאסמין פיל חקליה וגאב ליהון לאה
 לאה אמו וקאלית רחל לאה לאה (אמו) עטי הלאן לי מן
 יסמין בניך: 15. ותאמר - וקאלית ליהא אנכאן קליל
 אכדיך לאה גוזי ותכדי איצא לאה יסמין בני וקאלית רחל
 לאגלי דאליך יסאגיע מעיך אלליליה עוויץ יסמין בניך:
 16. ויבא - ואיגא יעקוב מן אלחקליה פיל עישא וכרגית
 לאה למלאקיתו וקאלית אליי תיגי אין כרייה סתכריתך פי
 יסמין בני וסגע מעהא פי דאליך אלליליה: 17. וישמע -
 וסימיע אלרב לאה וחבלית וולדית ליעקוב איבין
 כאמיס: 18. ותאמר - וקאלית < לאה עטא אלרב
 איגירתי אלדי עטית גריתי לגוזי וסמית איסמו יששכר:
 19. ותהר - וחבלית עאר לאה וולדית איבין סאתית
 ליעקוב: 20. ותאמר - וקאלית < לאה קסמלי אלרב אלי
 קיסים חיסין הל מרא יסכון ענדי גוזי אין ולדית לו סית בנין
 וסמית לאה סמו זבלון: 21. ואחר - ובעד ולדית בינית
 וסמית לאה איסמהא דינה: 22. ויזכר - ודכר אלרב לאה

גידא דכייח, וליס אלסר אלמדכור להו אלי מה יטלע אלשורש אלואחד מיאת
 תפאחה. ומערוף אלסמר דא ענדנא פי צפת שבגליל העליון תוב"ב שי
 כתיר, יגיבו מן אלכלק ויביעוה ללולידאת יאכלוה, יסמוה תפאח אלמנן,
 אצפר כאלמשמאש וכו'. וזה תרגום דבריו לעברית: בערבית אחרת
 דודאים יאסמין, והם אלפאח, והוא צמח מדברי שיש לו שורש שנאמר
 עליו שהוא עטוק בארץ בצורת אדם, ומשום כך פודו שאם תאכל ממנו
 אישה עקרה, תעבור ממנה מחלתה ותהרהר. ופרי זרע הצמח אומרים
 שהוא בצורת פקעות שיש להן ריח טהור מאוד, ואין בו הסוד הנזכר לאה
 עד אשר יוציא השורש האחד מאה פקעות. וידוע הפרי אצלנו בצפת
 שבגליל העליון תוב"ב. והוא נפוץ הרכה, מכיאים אותו אנשים
 ומוכרים אותו ליולדות ויאכלוהו, קוראים לו תפודי אלמנן (תפודי הינם?),
 והוא צהוב כמשמש וכו' (אלמוסאני, עמ' 50). ייתכן שדברי אלמוסאני מצפת
 מיוסדים על דבריו של ר' אהרן גריש, אף הוא מצפת. וראה דבריו
 המצוטטים אצל אילן 1996, עמ' 125, וכן עמ' 71. על מוצאו מצפת, ראה
 אבישור 1999, עמ' 153-156. 20. זכרני וגו' - חילק אלהים חלק טוב,

ואיגא אליהא: 24. ויתן - ועטא לבן ליהא אלא זלפה
 גריתו ללאה בינתו גרייה: 25. ויהי - וכאן פיל ציביח
 והוודא היא לאה וקאל לאה לבן איש האדי צניעית לי
 הוולא פי רחל כרמת ענדך ואליש גשיתני: 26. ויאמר -
 וקאל לבן לם ינציניע כידא פי מכננא ליאעטי זגיריה קבל
 ליכביריה: 27. מלא - כאמיל סבוע האדי ונעטי לך איצא
 אלא האדי פיל כרמיה אלדי תכרום ענדי עאר סבע סנין
 אכרת: 28. ויעש - וציניע יעקוב כידא וכמאל סבוע
 האדי ועטא לו אלא רחל בינתו לו לל אמרה: 29. ויתן -
 ועטא לבן לרחל בינתו אלא בלהה גריתו ליהא לל
 גרייה: 30. ויבא - ואיגא איצא לאה רחל וחב איצא
 אלא רחל אכתר מן לאה וכדאם ענדו עאר סבע סנין
 אכרת: 31. וירא - ונצר אללה אין מבגוצה לאה ופתח
 אלא רחמה ורחל עקרה: 32. ותהר - וחבלית לאה וולדת
 איבין וסמית סמו ראובן אין קאלית אין נצר אללה פי פיקרי
 אין הלאן יחיבני גוזי: 33. ותהר - וחבלית עאר וולדית
 איבין וקאלית אין סימיע אללה אין מבגוצה אנא ועטא לי
 איצא לאה הדא וסמית סמו שמעון: 34. ותהר - וחבלית
 עאר וולדית איבין וקאלית הלאן הל מרא ינגימיע גוזי אללי
 אין ולדית לו תלת בנין עלא דאליך סמא סמו לוי:
 35. ותהר - וחבלית עאר וולדית איבין וקאלית הל מרא
 אשכור אלא אלה עלא דאליך סמית סמו יהודה וקטעית
 מן לוולדיה:

ל

1. ותרא - ונצרת רחל אין לם ולדית ליעקוב וגארית רחל
 פי איכתא וקאלית לאה יעקוב האת לי בנין ואנכאן ליס
 במות אנא: 2. ויחר - ושתד גצב יעקוב פי רחל וקאל
 אנכאן במוצע אלרב אנא אלדי מנע מיניך תמר בטן:
 3. ותאמר - וקאלית הוודא גריתי בלהה דכול אליהא
 ותוולד ואנא ארבי ואנביני איצא אנא מינהא: 4. ותתן -

ל

2. התחת וגו' - תרגם טילולית. ב: האם ממני את מבקשת הלוא מלפני
 אלהים בקשי, כת"א. 3. ותלד על ברכי - ותלד ואני אנדל, וכן ב,
 כת"א. 8. נפתולי אלהים נפתלתי - קיבל אלהים תפילתי עם אחותי. ב:
 צלוואת קידם אלרב צלית מע איכתי, בעקבות ת"א. 11. כגד - האיר
 המזל, וכן ב: צח אלכלית. 13. באשרי כי אשרוני - בתהילתי כי
 היללוני, וכן ב, בעקבות ת"א. 14. קציר - תרגם "קציר", אך אין
 בערבית "קציר" במשמעות זאת, ונראה שנגרר אחרי העברית. ב: חציץ =
 חציר, כנדרש, כרס"ג: חציר. דודאים - וכן ב: יאסמין. רס"ג: לפאחה.
 על הקשר בין שני השמות ישנה הערה חשובה של אלמוסאני בכתב
 היד של תרגומו ופירושו לתורה. אלמוסאני תרגם כרס"ג "לופאח", והעיר:
 ערבי אכר דודאים יאסמין והום אלפאח, צפתהום נבאת צהראוי ולהו
 שורש אלדי אלקול עליה גמיק פי אלארץ בשכל צורה אנסאניה, ולדאלך
 סרהו אן אכלת מנהו אלמרה אלעאקרה פתרוח מנהא עלתהא ותדור
 תחבל. ותמר... בזר אל נבאת יקולו הו צורת תפיפחאת להום ריחא

אלהים ויפתח את רחמה:
 כג ותהר ותלד בן ותאמר אסף
 כד אלהים את חרפתי: ותקרא
 את שמו יוסף לאמר יסף
 כה יהיה לי בן אחר: ויהי כאשר
 ילדה רחל את יוסף ויאמר
 יעקב אל לבן שלחני ואלכה
 ט אל מקומי ולארצי: תנה את
 נשי ואת ילדי אשר עבדתי
 אתה בהן ואלכה פי אתה
 ידעת את עבדתי אשר
 כז עבדתי: ויאמר אליו לבן אם
 נא מצאתי חן בעיניך נחשתי
 חמישי כח ויברכני יהוה בגללה: ויאמר
 נקבה שכרה עלי ואתנה:
 כט ויאמר אליו אתה ידעת את
 אשר עבדתי ואת אשר היה
 ל מקנה אתי: כי מעט אשר היה
 לה לפני ויפרץ לרב ויברך יהוה
 אתה לרגלי ועתה מתי אעשה
 לא גם אנכי לביתי: ויאמר מה
 אתן לך ויאמר יעקב לא-
 תתן לי מאומה אם תעשה-
 לי הדבר הזה אשובה ארעה
 לב צאנה אשמר: אעבר בכל-
 צאנה היום הסר משם
 כל-שה נקד וטלוא וכל-שה-
 חום בכשבים וטלוא ונקד
 לג בעזים והיה שכרי: וענתה פי
 צדקתי ביום מחר כי-תבוא

על-שכרי לפניך כל אשר-
 איננו נקד וטלוא בעזים וחום
 לד בכשבים גנוב הוא אתי: ויאמר
 לה לבן הן לו יהי כדברך: ויסר
 ביום ההוא את-התישים
 העקדים והטלאים ואת כל-
 העזים הנקדות והטלאות
 כל אשר-לבן בו וכל-חום
 לו בכשבים ויתן ביד-בניו: וישם
 דרך שלשת ימים בינו ובין
 יעקב ויעקב רעה את-צאן לבן
 לו הנותרת: ויקח-לו יעקב מקל
 לבנה לח ולוז וערמון ויפצל
 בהן פצלות לבנות מחשף
 הלבן אשר על-המקלות:
 לח ויצג את-המקלות אשר פצל
 ברהטים בשקתות המים אשר
 תבאן הצאן לשתות לנכח
 הצאן ויחמנה בבאן לשתות:
 לו ויחמו הצאן אל-המקלות
 ותלדן הצאן עקדים נקדים
 ט וטלאים: והכשבים הפריד
 יעקב ויתן פני הצאן אל-עקד
 וכל-חום בצאן לבן וישת-לו
 עדרים לבדו ולא שתם על-
 מא צאן לבן: והיה בכל-יחס הצאן
 המקשרות ושם יעקב את-
 המקלות לעיני הצאן ברהטים
 מב ליחמנה במקלות: ובהעטיף
 הצאן לא ישים והיה העטפים

מג ללבן והקשרים ליעקב: ויפרץ
 האיש מאד מאד ויהי-לו צאן
 רבות ושפחות ועבדים וגמלים
 לא א וחמרים: וישמע את-דברי
 בני-לבן לאמר לקח יעקב
 את כל-אשר לאבינו ומאשר
 לאבינו עשה את כל-הכבוד
 ב הזה: וירא יעקב את-פני
 לבן והנה איננו עמו כתמול
 ג שלשום: ויאמר יהוה אל-
 יעקב שוב אל-ארץ אבותיך
 ולמולדתך ואהיה עמך:
 ד וישלח יעקב ויקרא לרחל
 וללאה השדה אל-צאנו:
 ה ויאמר להן ראה אנכי את-פני
 אביכן כי-איננו אלו כתמל
 שלשם ואלהי אבי היה עמדי:
 ו ואתנה ידעתן כי בכל-כחי
 ז עבדתי את-אביכן: ואביכן
 התל בי והחלף את-משפחתי
 עשרת מנים ולא-נתנו אלהים
 ח להרע עמדי: אם-פה יאמר
 נקדים יהיה שכרה וילדו כל-
 הצאן נקדים ואם-פה יאמר
 עקדים יהיה שכרה וילדו כל-
 ט הצאן עקדים: ויצל אלהים
 את-מקנה אביכם ויתן-לי:
 י ויהי בעת יחס הצאן ואשא
 עיני וארא בחלום והנה
 העתדים העלים על-הצאן

קשר פיל גראן פי סוואקי אלמא אלדי יגו אלגנאם לישרבו לקבל אלגנאם ויתווחמו פימגיהון לישראבו: 39. ויחמו - ותווחמו אלגנאם מן אלעיצי וולדו אלגנאם מכתפין מנקטין ומרקעין: 40. והכשבים - ואלכווריה פרק יעקוב וגעל קדאם אלגנאם אלא לימכתף וגמיע אשקאר פי גנאם לבן וגעל לו קטועה לווחדו ולם געלהון מע גנאם לבן: 41. והיה - ויכון פי גמיע תווחום אלגנאם אלמסבקות וגעל יעקוב אלא אלעיצי לחצרות אלגנאם פיל גיראן ליתווחמו פיל עיצי: 42. ובהעטיף - ופי תאיכור אלגנאם לם יגעל ויכון לימאכרין ללבן ואלמסבקות ליעקוב: 43. ויפרץ - ונימי אלרגול גרא וצאר לו גנאם כתאר ואגוואר ועביד וגמיל וחמיר:

לא

1. וישמע - וסימיע אלא כלאם בנין לבן קאיילא אכד יעקוב אלא גמיע אלדי לאבונא ומן אלדי לאבונא ציניע אלא גמיע (אלאכראם) אלמאל הדא: 2. וירא - ונצר יעקוב אלא וגה לבן והוודא ליסו מעו מן אמס ומן קבל: 3 ויאמר - וקאל אללה ליעקוב רגע אלא ארץ אבתך ולאמוולדתך ואכון מעך: 4. וישלח - ובעת יעקוב ונדא לרחל וללאה אלחקליה אל גנאמו: 5. ויאמר - וקאל ליהון נאציר אנא אלא וגה אבוכון אין ליסו אלי מן אמס ומן קבל ואילאה אבי כאן מעי: 6. ואתנה - ואנתו עריפתו אין פי גמיע קוותי כדמת אלא אבוכון: 7. ואביכן - ואבוכון תמצכר פי ובדל אלא איגירתי עשרת מראת ולם תראכו אלרב ליאסי מעי: 8. אם - אנכאן כידא יקול מנקטין יכון איגירתיך ויוולדו גמיע אלגנאם מנקטין ואם < > כידא יקול מכתפין יכון איגרתך ויוולדו גמיע אלגנאם מכתפין: 9. ויצל - ופרק אלרב מן בוש אבוכון ועטא לי: 10. ויהי - וכאן פי וקת תווחום אלגנאם ורפעת עיוני ונצרת פיל חלאם והוודא ליעתדיד טלעין עלא אלגנאם

רחל וסימיע אליהא אלרב ופתח אלא גופהא: 23. ותהר - וחבלית וולדית איבין וקאלית גמע אלרב אלא מעיארי: 24. ותקרא - וסמית אלא סמו יוסף קאיילא יעאוויץ אללה לי איבין אכיר: 25. ויהי - וכאן כאלדי ולדית רחל אלא יוסף וקאל יעקוב אלא לבן בעתני ואמצי אלא מכאני ולא ארצי: 26. תנה - עטי אלא נסוואני ואלא אוולדי אלדי כדמת אלך פיהון ואמצי אין אנתא עריפית אלא כידמתי אלדי כדמתך: 27. ויאמר - וקאל אליה לבן אנכאן הלאן וגדית חץ פי חצירתך נגמת וברכני אללה פי סבבאך: 28. ויאמר - וקאל פאסיר איגירתאך עליי ואעטיהא: 29. ויאמר - וקאל אליה אנתא עריפית אלא אלדי כדמתך ואלא אלדי כאן בוטך מעי: 30. כי - אין קליל אלדי כאן לך קידמי ונימי לל כתרא וברך אללה אלך לסבבי והלאן אמתיה אצנע איצא אנא לביתי: 31. ויאמר - וקאל איש אעטי לך וקאל יעקוב לם תעטי לי שאיי אנכאן תצנע לי אלכלאם הדא ארגע ארעה גנאמך אחפץ: 32. אעבר - אפות פי גמיע גנאמך אליום זאויל מן תם גמיע כרוף מנקאט ומרקע וגמיע כרוף אשקר פיל כווריה ומרקע ומנקט פיל מאעיז ויכון איגירתי: 33. וענתה - ותשהאד פי עדילתי פי יום גידא אין תיגי עלא איגירתי קידמך גמיע אלדי ליסו מנקאט ומרקע פיל מאעיז ואשקר פיל כווריה מסרוק הוא מעי: 34. ויאמר - וקאל לבן הוודא יארית יכון כי כאלמך: 35. ויסר - וזוואל פי דאליך אליום אלא תיוס אלמכתפין ואלמראקעין ואלא גמיע אלמאעיז אלמנקטאט ואלמרקעאט גמיע אלדי אבייץ פי וגמיע אשקר פיל כווריה וגעל פי יד בנינו: 36. וישם - וגעל טריק תלת אייאם בינו ובין יעקוב ויעקוב ראעי אלא גנאם לבן אלסקטאט: 37. ויקח - ואכד לו יעקוב עצייה ביצה כצרה ולוז ודילוב וקשר פיהון קשור ביץ כסף אלאבייץ אלדי עלא אלעיצי: 38. ויצג - ושך אלא אלעיצי אלדי

הערכית-המורית. ראה ברתלמי 1935, עמ' 247. מחשף - ב: קישר. 38. ויצג - ושך - ותחב. תרגם בעקבות ת"א (ודעין). ופירש רש"י: תרגומו דעין. לשון תחיבה ונעיצה הוא בלשון ארמי, והרכה יש בנמרא. ב: ווקאף - העמיד, ושניהם נרדפים. 41. המקשרות - המבכורות. וכן ב: אלבכירת, ושניהם בעקבות ת"א (מבכיריא), ורש"י: כתרנו, הבכירות. ואין לי עד בטקרא. 42. ובהעטיף - ובהאחיר. וכן ב: ופי תאיכר, ושניהם בעקבות ת"א (ובלקשות), ורש"י: לשון איחור. כתרנו, בלקישות. וחקשרים - המאחרים.

וכן ב, בעקבות ת"א. יזבלני - יגור אצלי, וכן ב, בעקבות ת"א. וראה רש"י: לשון זבול... בית מדור. מעתה לא תהא עיקר דירתו אלא עמי. 22. רחמח - ב: רחמהא. 27. נחשתי - חזיתי בכוכבים, וכן ב, בעקבות ת"א ורש"י: שנחש היה, נסיתי בנחוש שלי שעל ידך באה לי ברכה. ג: גרכתו - ניסיתי. 36. הנותרת - שאינן מוצלחות, בעקבות רש"י: הרעועות שבהן, החולות והעקרות, שאינן אלא שיירים, אותן מסר לו. ב: אלפצלאט - הנשארות, כת"א (דאשתארא). 37. לח - טרייה. ג: רוטביה - נרדפים. וערמון - ודילוב, הוא עץ הדולב, בדומה לת"א (דלוב). השם שאול מן הארמית ללהג

- יא עֲקָדִים נִקְדִים וּבְרָדִים: וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהֵי מִלְאָךְ הָאֱלֹהִים בְּחִלּוֹם
 יב יַעֲקֹב וַאֲמַר הַנְּנִי: וַיֹּאמֶר שֶׁאֵ-
 נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה כָּל-הָעֲתָדִים
 הָעֹלִים עַל-הַצֹּאֵן עֲקָדִים
 נִקְדִים וּבְרָדִים כִּי רָאִיתִי אֶת
 יג כָּל-אֲשֶׁר לְבֶן עֵשָׂה לְךָ: אֲנֹכִי
 הָאֵל בֵּית-אֵל אֲשֶׁר מִשְׁחַת
 שֵׁם מִצְבֵּה אֲשֶׁר נֹדַת לִי
 שֵׁם נֹדַד עֵתָה קוֹם צֵא מִן-
 הָאָרֶץ הַזֹּאת וְשׁוּב אֶל-אָרֶץ
 יד מוֹלַדְתְּךָ: וְתַעַן רַחֵל וּלְאָה
 וְתֹאמְרֵנָה לוֹ הַעוֹד לָנוּ חֶלֶק
 טו וְנַחֲלָה בְּבֵית אֲבִינוּ: הֲלוֹא
 נִכְרִיּוֹת נִחְשַׁבְנוּ לוֹ כִּי מִכְרָנוּ
 וַיֹּאכַל גַּם-אֲכֹל אֶת-כֶּסֶפֵּנוּ:
 טז כִּי כָל-הָעֵשָׂר אֲשֶׁר הִצִּיל
 אֱלֹהִים מֵאֲבִינוּ לָנוּ הוּא
 וּלְבָנֵינוּ וְעַתָּה כָּל אֲשֶׁר אָמַר
 יז אֱלֹהִים אֵלֶיךָ עֲשֵׂה: וַיִּקַּם
 יַעֲקֹב וַיֵּשֶׂא אֶת-בָּנָיו וְאֶת-
 יח נְשָׁיו עַל-הַגְּמָלוֹם: וַיִּנְהַג אֶת-
 כָּל-מִקְנֵהוּ וְאֶת-כָּל-דְּכֻשׁוֹ
 אֲשֶׁר רָכַשׁ מִקְנֵה קְנִינֹו אֲשֶׁר
 רָכַשׁ בְּפָדוֹן אָרֶם לְבוֹא אֶל-
 יט יַצְחָק אֲבִיו אֶרְצָה כְּנַעַן: וּלְבֶן
 הַלֵּךְ לְגֹזֵז אֶת-צֹאֵנוּ וְתִגְנַב
 רַחֵל אֶת-הַתְּרַפִּים אֲשֶׁר
 כ לְאֲבִיהָ: וַיִּגְנַב יַעֲקֹב אֶת-לֶבֶן
 לְבֶן הָאֲרָמִי עַל-בְּלוֹ הַגִּיד לוֹ כִּי
 כא בָּרַח הוּא: וַיְבָרַח הוּא וְכָל-
 אֲשֶׁר-לוֹ וַיִּקַּם וַיַּעֲבֹר אֶת-
 הַנָּהָר וַיֵּשֶׂם אֶת-פָּנָיו הַר
 כב הַגְּלָעָד: וַיִּגַּד לְלֶבֶן בַּיּוֹם
 כג הַשְּׁלִישִׁי כִּי בָרַח יַעֲקֹב: וַיִּקַּח
 אֶת-אָחִיו עִמּוֹ וַיְרַדְּף אַחֲרָיו
 דָּרָךְ שִׁבְעַת יָמִים וַיִּדְבֹק אֹתוֹ
 כד בַּהַר הַגְּלָעָד: וַיָּבֵא אֱלֹהִים
 אֶל-לְבֶן הָאֲרָמִי בְּחֹלֶם הַלַּיְלָה
 וַיֹּאמֶר לוֹ הִשְׁמַר לְךָ פֶּן-תִּדְבַר
 כה עִם-יַעֲקֹב מְטוֹב עַד-רַע: וַיִּשַׁג
 לְבֶן אֶת-יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹב תִּקַּע
 אֶת-אָהֳלוֹ בַּהַר וּלְבֶן תִּקַּע אֶת-
 כו אָחִיו בַּהַר הַגְּלָעָד: וַיֹּאמֶר לְבֶן
 לַיַּעֲקֹב מַה עָשִׂיתָ וְתִגְנַב אֶת-
 לְבָבִי וְתִנְהַג אֶת-בְּנֹתַי כְּשִׁבּוֹת
 כז חֶרֶב: לָמָּה נִחַבְתָּ לְבָרַח
 וְתִגְנַב אֹתִי וְלֹא-הִגַּדְתָּ לִּי
 וְאֶשְׁלַחְךָ בְּשִׁמְחָה וּבִשְׂרִים
 כח בְּתָף וּבְכַנּוּר: וְלֹא נִטְשָׁתָנִי
 לְנִשְׁקֵךְ לְבָנִי וּלְבְנֹתַי עֵתָה
 כט הַסְּכַלֶּת עֲשׂוּ: יֵשׁ-לֵאל יָדֵי
 לַעֲשׂוֹת עִמָּכֶם רַע וְאֱלֹהֵי
 אֲבִיכֶם אֲמַשׁ | אָמַר אֱלֹהֵי לְאֹמֶר
 הִשְׁמַר לְךָ מִדְּבַר עִם-יַעֲקֹב
 ל מְטוֹב עַד-רַע: וְעַתָּה הֲלֵךְ
 הֲלַכְתָּ כִּי-נִכְסֶף נִכְסַפְתָּה לְבֵית
 אֲבִיךָ לָמָּה גִנַּבְתָּ אֶת-אֱלֹהֵי:
 לא וַיַּעַן יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר לְלֶבֶן כִּי
 יִרְאֵתִי כִּי אָמַרְתִּי פֶּן-תִּגְזֹל
- לב אֶת-בְּנוֹתַי מֵעַמִּי: עִם אֲשֶׁר
 תִּמְצָא אֶת-אֱלֹהֵיךָ לֹא יַחִיהַ
 נֶגֶד אַחֲיָנוּ הַכֹּהֵן לְךָ מִה עֲמַדֵי
 וְקַח-לְךָ וְלֹא-יִדַע יַעֲקֹב כִּי
 לג רַחֵל גִּנַּבְתָּם: וַיָּבֵא לְבֶן בְּאֵהֶל
 יַעֲקֹב | וּבְאֵהֶל לְאָה וּבְאֵהֶל
 שְׁתֵּי הָאֵמָהֶת וְלֹא מִצָּא וַיִּצָּא
 מֵאֵהֶל לְאָה וַיָּבֵא בְּאֵהֶל רַחֵל:
 לד וְרַחֵל לָקַחָה אֶת-הַתְּרַפִּים
 וְתִשְׁמַם בְּכֹר הַגְּמֵל וְתִשָּׁב
 עֲלֵיהֶם וַיִּמְשֵׁשׁ לְבֶן אֶת-כָּל-
 לה הָאֵהֶל וְלֹא מִצָּא: וְתֹאמַר אֶל-
 אֲבִיהָ אֶל-יַחַד בְּעֵינֵי אֲדָנָי כִּי
 לֹא אוֹכַל לְקוֹם מִפְּנֵיךָ כִּי-
 דָרָךְ נָשִׂים לִי וַיַּחֲפֹשׂ וְלֹא מִצָּא
 לו אֶת-הַתְּרַפִּים: וַיַּחַר לַיַּעֲקֹב
 וַיִּרַב בְּלֶבֶן וַיַּעַן יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר
 לְלֶבֶן מַה-פָּשַׁעִי מַה חֲטָאתִי כִּי
 לו דָּלַקְתָּ אַחֲרָי: כִּי-מִשְׁשַׁת אֶת-
 כָּל-כְּלוֹי מַה-מִּצָּאתָ מִכָּל כְּלוֹי-
 בֵּיתְךָ שִׂים כֹּה נֶגֶד אָחִי וְאָחִיךָ
 לח וַיּוֹכִיחוּ בֵּין שְׁנֵינוּ: זֶה עֲשִׂרִים
 שָׁנָה אֲנֹכִי עִמָּךְ רַחֲלִיךָ וְעִזִּיךָ
 לֹא שָׁכְלוּ וְאִילֹו צֹאֲנֶךָ לֹא
 לט אֲכַלְתִּי: טְרַפָּה לֹא-הִבֵּאתִי
 אֵלֶיךָ אֲנֹכִי אַחֲטָנָה מִיָּדִי
 תִּבְקַשְׁנָה גִּנַּבְתִּי יוֹם וּגְנַבְתִּי
 מ לַיְלָה: הֵייתִי בַיּוֹם אֲכַלְנִי חֶרֶב
 וְקָרַח בְּלַיְלָה וְתִדְּדִי שְׁנֵתִי
 מא מֵעֵינֵי: זֶה-לִּי עֲשִׂרִים שָׁנָה

מכתפין מנקטין ומזנרין: 11. ויאמר - וקאל אלי מלאך אלרב פיל חלאם יעקוב וקילית הוודאני: 12. ויאמר - וקאל רפאע הלאן עיונך ונצור גמיע עתדיד טלעין עלא אלגנאם מכתפין מנקטין ומזנארין אין נצרת אלא גמיע אלדי לבן צאניע לך: 13. אנכי - אנא טאייק בית אל אלדי מסחת תם מצטביה אלדי נדרת לי תם נידיר הלאן קום כרוג מן אלארץ האדי ורגאע אלא ארץ מוולדתך: 14. ותען - וגוובית רחל ולאה וקאלו לו אנכאן עאד לינא קיסים וורתיה פי בית אבונא: 15. הלא - הוולא אגנביאת נחסבנא לו אין בענא ואכל איצא תכול אלא פיעיתנא: 16. כי - אין גמיע אלעישיר אלדי פרק אלרב מן אבונא לינא הוא ולבנינא והלאן גמיע אלדי קאל אלרב אליך צנאע: 71. ויקם - וקם יעקוב וחמל אלא בנינו ואלא נסוואנו עלא אלגמיל: 18. וינהג - וסק אלא גמיע בושו ואלא גמיע כיסבו אלדי כיסב משתרא בושו אלדי כיסיב פי פדן ארם ליגי אלא יצחק אבו ארץ כנען: 19. ולבן מיצי ליגיו אלא גנאמו וסרקית רחל אלא אלאצנאם אלדי לאבוהא: 20. ויגנב - וסרק יעקוב אלא עקל לבן אלארמי עלא ליס כבר לו אין האריב הוא: 21. ויברח - והרב הוא וגמיע אלדי לו וקם ופת אלא אלנהר אלפרא וגעל אלא וגהו גבאל אלגלעד: 22. ויגד - ותכבר ללבן פי יום אלתאלית אין הרב יעקוב: 23. ויקח - ואכד אלא אכוותו מעו ורגד וורא טריק סבעת איאם וליחיק אלו פי גבל אלגלעד: 24. ויבא - ואיגא קול מן קדם אלרב אלא לבן אלארמי פי חלם אלליל וקאל לו חתיריז לך לילא תכלים מע יעקוב מן חסין חיתא רדי: 25. וישג - וליחיק לבן אלא יעקוב ויעקוב פתח אלא כימתו פיל גבל ולבן וקאף אלא אכוותו פיל גבל אלגלעד: 26. ויאמר - וקאל לבן ליעקוב איש צניעית וצרקת אלא עקלי וסיקית אלא בנאתי כי

מיסבייאת אלסיף: 27. למה - אליש תכאבית לתהרוב ונסרקת מיני ולם כברת אליי ואבעתך פיל פרחא ופיל גיניה פיל דף ופיל טנבור: 28. ולא - ולם תרכתני ליאקביל לבניני ולבנאתי הלאן גהילית סנוע: 29. יש - מווגוד קדרה פי ידי ליאצנע מעכון ראדי ואילה אבוכון מבאריח קאל אלי קאילא חתיריז לך מן תכלים מע יעקוב מן חסין חיתא ראדי: 30. ועתה - והלאן מצי מציתי אין שוק שתקת לבית אבוך אליש סרקת אלא מעבודי: 31. ויען - וגווב יעקוב וקאל ללבן אין כיפית אין קילית לילא תבלוס אלא בנתאך מן ענדי: 32. עם - מע אלדי תווגאד אלא מעבודך לם יעיש קבל אכוותנא חקיק לך איש ענדי וכוד לך ולם עריף יעקוב אין רחל סרקתהון: 33. ויבא - ואיגא לבן פי כימית יעקוב ופי כימית לאה ופי כימית תנתין אלאגוואר ולם ווגיד וכרג מן כימית לאה ואיגא פי כימית רחל: 34. ורחל אכדית אלא אלאצנאם וגעלתהון פי (רחל) חדאגת אלגמל וגלסית עליהון ודסס לבן אלא גמיע אלכימיה ולם ווגיד: 35. ותאמר - וקאלית אלא אבוהא לא ישתאר פי חצריית סידי אין לם אגציר ליאקום מן קידמך אין עאדית נסוואן לי ופתש ולם ווגיד אלא אלאצנאם: 36. ויחר - ושתאר ליעקוב ותכצם (פי) מע לבן וגווב יעקוב וקאל ללבן איש גירמי איש כיסיתי אין רגדת וראיי: 37. כי - אין דססת אלא גמיע אוואניי איש וגדית מן גמיע אוואניי ביתך געל הינא קבל אכוותי ואכוותך ויטרעו בין תנינא: 38. זה - הדא עשרין סניה אנא מעך נעגתך ומעוזיך לם אתכלו וכבוש גנאמך לם אכלת: 39. טרפה - פטיסיה לם גבית אליך אנא אנקיסה מן ידי תפתישהא סרקית נהאר וסרקית ליל: 40. הייתי - כינית פיל יום חרקני שוב וגליד ביל ליל וטרית נומתי מן עיניי: 41. זה - הדא אלי עשרין סניה פי ביתך כדמתך

ורגד = ורכין. 24. ויבא אלהים - ובא דיבור מלפני האלהים, כת"א (ואתא מימר מן קדם ה'). 25. תקע - פתח, בעקבות ת"א (פרס). ב: גראין - שתל, תקע. אבל את "תקע" השני שכפסוק, תרגמו שניהם: ווקאף - העמיד. 34. כבר - תרגם שני תרגומים הלופיים, ואילו ב רק אחד: רחיל. 39. אנכי אחטנה - אם אני אפחית, מידי תבקשנה, בעקבות ת"א (כד הוה שניא ממנינא מן ידי את בעי לה).

לא

13. האל בית אל - ב: אלטאייק אלדי איתגלית עליך פי בית אל - האל אשר התגליתו אליך בבית אל, כת"א (דאתגליתו עליך בבית אל). 16. העשר - אלעישיר, אין טילה זו ערבית, ויש להניח שהיא יסוד עברי שנגזר מהטילה "עשיר", השכיחה בערבית והיודית במזרח, כולל סוריה. ב: דוליה - עושר. 18. מקנהו - מקנת צאנו. ב: בושו - מקנהו. 20. לב לבן - דעת לבן, וכן בפסוק 26, וכן ב. 21. הנזיר - נהר פרת. 23. וירדה -

בביתך עבדתיה ארבע-עשרה
שנה בשתי בנותיה ושש שנים
בצאנה ותחלף את-משכרתי
עשרת מנים: לולי אלהי אבי
אלהי אברהם ופחד יצחק
היה לי כי עתה ריקם שלחתי
את-עניי ואת-יגיע כפי ראה
אלהים ויוכח אמש: ויען לבן
ויאמר אל-יעקב הבנות בנותי
והבנים בני והצאן צאני וכל
אשר-אתה ראה לי-הוא
ולבנתי מה-אעשה לאלה
היום או לבניהן אשר ילדו:
ועתה לכה נכרתה ברית אני
ואתה והיה לעד ביני ובינה:
ויקח יעקב אבן וירימה
מצבה: ויאמר יעקב לאחיו
לקטו אבנים ויקחו אבנים
ויעשו-גל ויאכלו שם
על-הגל: ויקרא-לו לבן יגר
שהדותא ויעקב קרא לו גלעד:
ויאמר לבן הגל הזה עד ביני
ובינה היום על-כן קרא-שמו
גלעד: והמצפה אשר אמר יצף
יהיה ביני ובינה כי נסתר איש
מרעהו: אם-תענה את-בנתי
ואם-תקח נשים על-בנתי אין
איש עמנו ראה אלהים עד
ביני ובינה: ויאמר לבן ליעקב
הנה | הגל הזה והנה המצבה

נב אשר יריתי ביני ובינה: עד הגל
הזה ועדה המצבה אם-אני
לא-אעבר אליה את-הגל הזה
ואם-אתה לא-תעבר אלי את-
הגל הזה ואת-המצבה הזאת
לרעה: אלהי אברהם ואלהי
נחור ישפטו בינינו ואלהי
אביהם וישבע יעקב בפחד
אביו יצחק: ויזבח יעקב זבח
בהר ויקרא לאחיו לאכל-
לחם ויאכלו לחם וילינו בהר:
לבא ^{מפטייר} וישפם לבן בפקר וינשק לבניו
ולבנותיו ויברך אתהם וילך
ב וישב לבן למקמו: ויעקב
הלך לדרכו ויפגעו-בו מלאכי
ג אלהים: ויאמר יעקב כאשר
ראם מחנה אלהים זה ויקרא
שם-המקום ההוא מחנים:
ד וישלח יעקב מלאכים לפניו ^{וישלח} ס
אל-עשו אחיו ארצה שעיר
ה שדה אדום: ויצו אתם לאמר
כה תאמרון לאדני לעשו כה
אמר עבדך יעקב עם-לבן גרתי
וואחר עד-עתה: ויהי-לי שור
וחמור צאן ועבד ושפחה
ואשלחה להגיד לאדני למצא-
י חן בעיניך: וישבו המלאכים
אל-יעקב לאמר באנו אל-
אחיה אל-עשו וגם הלך

לקראתך וארבע-מאות איש
ח עמו: ויירא יעקב מאד ויצר
לו ויחץ את-העם אשר-אתו
ואת-הצאן ואת-הבקר
ט והגמלים לשני מחנות: ויאמר
אם-יבוא עשו אל-המחנה
האחת והכהו והיה המחנה
י* הנשאר לפליטה: ויאמר יעקב
אלהי אבי אברהם ואלהי אבי
יצחק יהוה האמר אלי שוב
לארצה ולמולדתך ואיטיבה
יא עמך: קטנתי מכל החסדים
ומכל-האמת אשר עשית את-
עבדך כי במקלי עברתי את-
הירדן הזה ועתה הייתי לשני
יב מחנות: הצילני נא מיד אחי
מיד עשו כי-ירא אנכי אתו
פן-יבוא והפני אם על-בנים:
יג ואתה אמרת היטב איטיב
עמך ושמתני את-זרעך כחול
יד הים אשר לא-יספר מרב: וילן
שם בלילה ההוא ויקח מן-
הבא בידו מנחה לעשו אחיו:
טו עזים מאתים ותישים עשרים
רחלים מאתים ואילים
טז עשרים: גמלים מיניקות
ובניהם שלשים פרות ארבעים
ופרים עשרה אתנת עשרים
יז ועורם עשרה: ויתן ביד-עבדיו
עדר עדר לבדו ויאמר אל-

וברך ליהוה ומיצי וריגיע לבן למכאנו: 2. ויעקוב מיצי לטריקו וצדפו פי מלאכיית אלרב: 3. ויאמר - וקאל יעקוב כאלדי נצרהוון מחאט אלרב האדא וסמא איסים דאליך אלמכאן מחנים:

4. וישלח - ובעת יעקוב רוסלא קידמו אלא עשו אכז ארץ וישלח שיעיר חקלית אדום: 5. ויצו - ווצא ליהוון קאיילא כידא תקולו לסידי לעשו כידא קאל עבדך יעקוב מע לבן סכנת ותעווקת חיתא הלאן: 6. ויהי - וצאר לי תוד וחמר גנאם ועבד וגרייה ובעת ליאכביר לסידי ליאווגד חץ פי חצרתך: 7. וישבו - ורגעו רוסלא אלא יעקוב קאיילא גינא אלא אכז אל עשו ואיצא מיצי למלאקיתך וארבע מיאית רגול מעו: 8. ויידא - וכף יעקוב גרא ותצייק לו וקסם אלא אלקום אלדי מעו ואלא אלגנאם ואלא אלבקר וגמיל לתנין מחטאת: 9. ויאמר - וקאל אנכאן יגי עשו אלא אלמחאט אלואחיד ויצירבו ויכון אלמחאט אלמתבקי ליתפעלה: 10. ויאמר - וקאל יעקוב אילאה אבו אברהים ואילאה אבו יצחק אללה אלקאייל אלי רגאע לארצך ולא מוולדתך ואחסין מעך: 11. קטנתי - קלו חסנתי מן גמיע אלאפצייל ומן גמיע אלחאק אלדי צניעית מע עבדך אין פי עצייתי פית אלא אלשאט הדא והלאן צירית לתנין מחטת: 12. הצילני - כליצני הלאן מן יד אכי מן יד עשו אין כאיף אנא מינו לילא יגי ויצרבני אם מע בנין: 13. ואתה - ואנתא קילית תחסין אחסין מעך ואגעל אלא נסלך כי רמל אלבחד אלדי לם ינעאד מן אלכתרא: 14. וילן - ובאת תם פי דאליך אלליליה ואכד מן אלגאיב פי ידו הדייה לעשו אכז: 15. עזים - מאעיז מיתין ותיוס עשרין נעגאת מיתין וכבוש עשרין: 16. גמלים - גמיל מראציע ובנינהוון תלתין בקרת ארבעין ורתות עשרה אתנאת עשרין וגחיש עשרה: 17. ויתן - וגעל פי יד עבדו קטיע קטיע לווחדו

ארבתעשר סניה פי תנתין בנתך וסית סנין פי גנאמך וברלת אלא איגירתי עשרת מראת: 42. לולי - לולא אילאה אבי אילה אברהם ופזע יצחק כאן לי אין הלאן פריג בעתני אלא פיקרי ואלא תעב כפופי נצאר אלרב ושרע מבארית: 43. ויען - וגווב לבן וקאל אלא יעקוב אלבנאת בנאתי ואלבנין בניני ואלגנאם גנאמי וגמיע אלדי אנתא נאציר לי הוא ולבנתי איש אצנע להדולי אליום או לבנינהוון אלדי ולדו: 44. ועתה - והלאן תעא נקטע אחד אנא ואנתא ויכון לי שאהיד בני ובינך: 45. ויקח - ואכד יעקוב חגר ורפעהא מצטביה: 46. ויאמר - וקאל יעקוב לאכוותו לקטו חגאר ואכדו חגאר וצינעו תאל ואכלו תם עלא תאל: 47. ויקרא - וסמא לו לבן תל שהאר ויעקוב סמא לו גלעד: 48. ויאמר - וקאל לבן תאל האדא שאהיד בני ובינך אליום עלא דאליך סמא סמו גלעד: 49. והמצפה - ואלטרפיה אלדי קאל ישריף אללה בני ובינך אין ינכיפי רגול מן רפיקו: 50. אם - אנכאן תעאדיב אל בנאתי ואנכאן תכוד נסוואן עלא בנאתי ליס רגול מענא נצור אלרב שאהיד בני ובינך: 51. ויאמר - וקאל לבן ליעקוב הוודא אלתאל האדא והוודא אלמצטביה אלדי רפעת בני ובינך: 52. עד - שאהיד אלתאל האדא ושהדיה אלמצטביה אנכאן אנא לם אפות אליך אלא תאל האדא ואנכאן אנתא לם תפות אליי אלא אלתל האדא ואלא אלמצטביה האדי לירדאנויה <: 53. אלהי - אילאה אברהים ומעבוד נחור ישרעו בינתנא אילאה אבוהוון וחלף יעקוב פי פזע אבו יצחק: 54. ויזבח - ודבח יעקוב דביחא פיל גבאל ונדא לאכוותו ליאכלו טועאם ואכלו טועאם ובאתו פיל גבאל:

לב

1. וישכם - ובכר לבן פיל ציביח וקבאל לבנינו ולבנאתו

לב

11. קטנתי - קטנו טובותיי, וכן כג, בעקבות ת"א (ועירן זכותי), וכן רש"י: נתמעטו זכויותי. הירדן - אלשאט - הנחר. וכן תרגם בכל מקום.

53. ואלהי נחור - לא תרגם כמו "אלהי אברהם", אלא: מעבוד - מי שעובד אותו נחור, בנינו ל"א שתרגם את שניהם כאותו שם, בעקבות רש"י: "אלהי אברהם - קודש. אלהי נחור - חול".